

Fólkalist á ólav søku 1980

Yvirhøvar góð

Í Listaskálanum var sum vant tann árliga listaframsýningin við einum stórum luttakara-tali — 51 stóðu á skránni, men har vóru eisini nýskapir og aftur-attutanfyri skrána.

Við einum so stórum luttakaratáli verður tað ikki møgulegt at viðgera hvønn einstaka her, men skal eg istaðin royna at lýsa nýskapir inntrykk og fækk burtur úr hesi framsýningini.

Av teimum gomlu og etableraðu listafólkunum kann eg nevna Bárða Jákupsson, Zacharias Heinesen, Ingálvi av Reyni, Elinborg Lützen og Janus Kamban. Bárður sýndi framtriggjar málningar og eina reliefmynd. Gjøgnumgangandi motiv við málningunum var pollarmjörki í ymiskum fjallumhvörvi. Hetta vóru ógvuliga viðkvæmar og lýsandi myndir, ið góvu eitt beinrækt bilæt av hesum okkara serstaka náttúrufrýbrigdi. Reliefmyndina nevndi hann »Pastorala«, ið var ein skitsa til eina skreytmynd. Við hesari myndini og frimerkjamyndunum fyrr í ár í huga, siggja vit, hvussu fjølbroyttur Bárður í veruleikanum er.

Zacharias Heinesen sýndi fram seks landslagsmyndir í olju, har hann hevði brúkt eina dominerandi og litrika strikuinramming av teimum ymisku motivfigurunum í myndunum. Hetta gav myndunum rørslu og liv, og tær vóru hartil lættar at skilja. Myndirnar hjá Ingálvi vóru harafurimóti nonfigurativar og í stili við

tað, vit hava sæð frá honum tey seinastu árin, tó vóru hesar meiri litrikar og eksplosivar í uppbyggingini. Hann hevur her flutt seg burtur úr grátónanum, ið hevur sermerkt myndir hansara í seinastuni. Hesin grátóni spókti tó aftur í málningunum hjá soni hansara Eyðun av Reyni, ið hevði fyra oljumaðningar við á framsýningini. Tað var næstan ikki til at taka dagar ímillum, hvør ið átti hvønn málningin av teimum báðum. Tó hevur hann gott í at bregða, so tað er eingin skomm at vera eitt sindur ávirkaður tann vegin. Men fyrri at venda aftur til Ingálvi, so er tað synd at siga, at myndir hansara eru lættar at skilja og vurdra í dag. Her hevur hann sett áskoðaran í eitt veruligt dialemma, og tó noyðast at minna tey aftur á stór og góð verk, ið komu úr hansara hondum í 60-árunum og fyrst í 70-árunum, skalt tú framvegis halda líka nógv av honum. Hetta er eisini eitt tíðarskeið, ið mæi dámar best hjá Ingálvi, og hetta tíðarskeið hevur eisini havt stóra ávirkan á aðrar yngri, føroyskar listamálarar. Men sjálfandi eigur ein listamaður ikki at standa í stað og kanska er hetta tí bert eitt lið á leiðina framá hjá Ingálvi.

Elinborg Lützen sýndi fram nýskapir linoleumsskurðaprent, ið eru eyðkend fyri góðan teknikk, og við eini ørgrynna av deiljum og góðum skuggavirkningi. Eisini dugir hon væl at velja motiv sín, so tey passa til myndir hennara, ið ofta eru eitt sindur myrkar og huldakendrar. Janus Kamban sýndi fram tvær nýggjar standmyndir, eina úr

gipsi, ið myndaði ein ítróttarmann, og eina úr bronsu, ið myndaði ein drong við einum seyði. Umframt hesar báðar, ið stóðu á skránni, var eisini ein triðja gipsmynd av einum hvali við nokrum grindamonnum uttanum. Hetta er óivað ein permanent standmynd, ið hoyrir til savnið. Janus nýtir sum motiv ofta tættir burtur úr tí føroyska fólkalivum: seyðamenn, grindamenn, útróðrarmenn, flettingarmenn, maður og kona o.s.f. Nakrir av hesum figurum ganga aftur og aftur í hansara minnisvarðum, onkur við einari ár, ein annar við eini mastur og ein triðji kanska við einum útróðrarskrini. Hetta fyrilemur mæi eitt sindur eintáttat — at tað ikki skal vera pláss fyri stórrum variationum í myndum hansara enn sum so. Á framsýningini helt drongurin á einum seyði, meðan ítróttarmaðurin loftaði einum bóti! Mansfigurarnir eru eftir hondini eisini eyðkendir og stilstískir: við ongar reyrv og grindalokkabeinum — ein kollar her, ein knappur har. Deteiljur, ið skulu royna at fortelja okkurt um hann. Reystrir og sterkir, men púra steindeyðir. Kvinnu-myndin, nú hugsi eg um standmyndina í Sparikassagarðinum í Havn, er har afturimóti undirbrott og kúgað. Og børnini á myndunum eru sum oftast bert ein viðfánur, anonym og einkisigandi. Hetta var eitt lítið síðulop og nú skal eg venda aftur til Listaskálan.

Nógv heitari og livandi vóru standmyndirnar hjá Hans Paula Olsen harafurimóti á framsýningini. Hann

hevði tvær gipsmyndir og eina úr bronsu. Motivini var ein nakin kvinnu-mynd. Figururin var í skitsuformi, tað vil siga, at hann sýntis ikki at vera liðugur — óslætur og ráur, men hetta hevur hann við vilja arbeitt fram ímóti, tí tað var hetta, ið gav myndunum sína útstraling og sensualitet. Her hava vit ein myndaðeggar, ið vil og kann nakað. Bróður hansara, Torbjørn Olsen, var eisini við á framsýningini við seks oljumaðningum. Hesir vóru í impressionistiskum stili. Eksplosivar og aggressivar í einum litorgi. Her sást tyðuliga tann eksperimenterandi og djærvi listamaðurin í sínum vavi — bert mugu vit ikki ynskja honum tað lagnu, at hann skal igjøgnum tann skurðeld, ið undangongumaður hansara á hesum stíl — Munk — noyðdist, aðrenn hann varð góðkendur.

At enda kann eg nevna kvinnu-myndina hjá Troels Boie, ið var ógvuliga fýlin og sigandi, hóast hon mest líktist eini skitsu. Ingi Joensen sýndi fram nakrar fotomyndir, ið absolut mugu koma undir heiti list. Her er ein maður, ið hevur megnað at geva hesum handverki eina hægri dimensión. Ólavur Marni á Lofti sýndi fram triggjar málningar, ið høvdu dām av Steffani Danielsen, sála, við sínum hvitblandaðu og bleiku litum. Lista- og Handverkarakúlin á Sandi var eisini eitt spennandi og nýskapandi lið á framsýningini. Tann trydimensionala myndin av eitirkoppinum í sínum rætta umhvøvi var bæði stuttlig og væl úr hondum greidd handverksliga. Eisini tann vovna myndin hjá Susan

í Jákupsstovu »Roynid«, ið er ein skitsa til eitt vegggtjald bygt yvir ein málning hjá Ingálvi av Reyni, var ógvuliga væl troffin í síni litsamanseting og strukturi. Tað var sum at siggja málningin hjá Ingálvi. Aðrar vovnar myndir vóru eftir Marionnu Matras og Jórunn Poulsen. Hetta var listahandverk á ógvuliga høgu stigi. Plakatin »Arbeidskvinnur í Føroyum«, ið Jórunn hevur gjørt motiv við til, gongur nú sína sigursgongd kring oyggjarnar, so tað tyðir uppá eitt valaarbeiði — hvat ið tað eisini er.

Av tí meiri negativu síðunum kann eg nevna Lasse Sørensen, ið ikki sýnist at hava havt nakra framgongd síðani hann nú fyrri skjótt nógvum árum síðani byrjaði at mála og teckna. Myndirnar hjá honum vóru púra steindeyðar. Amaríel Norðoy sýndi seg heldur ikki frá síni bestu síðu á hesar framsýningini. Her átti hann at havt sorterað eitt sindur burturúr. Tað má eisini vera eitt mark fyri hvussu leingi ið »Kunoyggja« og »Sluppin«, sum Tordenskjöld soldátur aftur og aftur kunnu nýtast sum motiv.

Men yvirhøvar var hetta ein góð framsýning í Listaskálanum í ár. Tað var eisini ógvuliga positivt at siggja so nógv nýggjar og óðkendrar luttakarar. Tað visir, at eitt aktivt listalív elvir til inspiration fyri onnur, ið kanska hava bæði hug og gávu, men sum ikki hætta sær fram fyri almenningin við sínum arbeiðum.

Allan stuðul
uppibornan

Í Smíðjuni í Litluvík

skipaði Førngrípafelagið fyrri eini foto-framsýning undir heitinum »Hús og umhvørvið«. Framsýningin var bygd upp við stórum og góðum fotomyndum við fylgjandi teksti um føroysk hús víða hvar, ið bæði eru og treingja til at varðveitast. Sýningin gav eina góða mynd av tí arbeiddinum, ið er farið fram á hesum økinum og vónandi kann hon eggja til, at onnur áhugaði vilja taka ein aktivan lut í hesum framyvir. Hetta var eitt ógvuliga gott tiltak, ið eigur allan stuðul uppibornan.

Betri enn seinasta ár

Í Sjótleikarhúsinum sýndi Studentafelagið í Keypmannahavn kabarett. Og tað eru nýskapir síðani at vit hava sæð eina so væl fyrireikaða og tilrættslagda kabarett, bæði við ljós- og ljódeffektum. Studentakabarettin er okkara ringa samvitska her í samfelagnum og hendan var einki undantak í so máta. Satiran var ógvuliga hvöss og beinrakin og teir flestu av songunum vóru rættilliga góðir. Okkurt av stykkjunum var kanska nakað tunniligt og okkurt annað varð framført uttan at vit hoyrdu orðini nógv tyðuliga, men annars gekk hon bara væl og smidliga. Skuldi eg havt okkurt at henni, ja, so sakni eg forðums hermingarmenn og kulissusmíð, ið eru meistarar á sínum øki, men tað er kanska at vænta ov mikið í eini tíð, hvar ið so nógv annað broyrist.

B. Højgaard

Norskur fólkadansur

Seljord ungdomslag sýnir fram norskan fólkadans í Bygdarhúsinum í Kollafirði sunnudagin 3.8 kl. 20 og í

Eydnuni á Oyrbakka mánadagin 4.8 kl. 20.

Norðstreymoyar Dansifelag sýnir føroysk dansispøl

Felagsdansur, bæði norskur og føroyskur, verður aftaná Atgongumerki fæast við dyrnar frá kl. 19

Norðstreymoyar Dansifelag

Hervið verður sagt frá, at tað er limur Føroya Lærarafelags forboðið at søkja tey størvini sum hjálparfólk hjá deildarleiðarunum í landsskúlafrýsitingini, sum lýst vóru í bløðunum so leingi avtala ikki er gjørd millum Føroya Lærarafelag og Føroya landsstýri um lønar- og setanarviðurskiftini.

FØROYA LÆRARAFELAG

